

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Toruń w 2017 roku.

Obowiązek sporządzenia przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi wprowadza art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1289 z późn. zm.).

Analiza ta, zgodnie z art. 9 tb. przywołanej wyżej ustawy, winna obejmować w szczególności ocenę:

- 1) możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania;
- 2) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- 3) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych;
- 4) liczbę mieszkańców;
- 5) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12;
- 6) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- 7) ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

1. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zieleni) pochodzące z terenu regionu gospodarki odpadami komunalnymi przekazywane muszą być do Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (dalej RIPOK) funkcjonujących w tym regionie. Pierwotnie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zgodnie z uchwałą Nr XXVI/434/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” wyznaczonych zostało 7 regionów gospodarki odpadami komunalnymi. W ramach przyjętego podziału regionalnego Gmina Miasta Toruń wraz z sąsiadującymi gminami: Łubianka, Zławieś Wielka, Wielka Nieszawka, Obrowo, Czernikowo, Lubicz i Łysomice wchodziła w skład Regionu Toruńskiego (nr 7), zamieszkałego przez 277 tys. mieszkańców, dla którego to obszaru jedyną instalacją RIPOK był Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych przy ul. Kociewskiej w Toruniu.

W dniu 13.11.2015 r. w wyniku zmiany w/w uchwały utworzony został bydgosko-toruński region gospodarki odpadami komunalnymi (region nr 5). Utworzenie tego nowego regionu skutkowało zwiększeniem ilości RIPOK-ów, w których zagospodarowane mogły być gminne odpady (w regionie funkcjonowało 8 instalacji uwzględniając Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy).

Zgodnie z obecnie obowiązującym Planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028 (dalej WPGO

2016), przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr XXXII/545/17 z dnia 29.05.2017 r. miasto Toruń znajduje się w regionie 4 – „Zachodnim”, zamieszkałym przez 956 tys. mieszkańców. Region ten obsługuje 6 instalacji RIPOK oraz spalarnia odpadów w Bydgoszczy, która uzyskała status instalacji ponadregionalnej. Z dotychczasowego regionu 5 do regionu południowego przesunięto kilka gmin z powiatu aleksandrowskiego (M. Aleksandrów Kujawski, Gm. Aleksandrów Kujawski, Gm. Bądkowo, M. Ciechocinek, Gm. Koneck, M. Nieszawa, Gm. Raciążek, Gm. Waganiec, Gm. Zakrzewo) wraz z RIPOK-iem w Służewie – gminy te nie przekazywały dotychczas odpadów do ZUOK w Toruniu.



Podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi w województwie kujawsko-pomorskim wg WPGO 2016

W analizowanym roku 2017 wytworzone na terenie miasta odpady komunalne przekazywane były zasadniczo do dwóch instalacji:

- Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych przy ul. Kociwskiej 37-53 w Toruniu (dalej ZUOK),
- Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy przy ul. E. Petersona 22 (dalej ZTPOK).

Niewielkie ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy, zwłaszcza odpadów niebezpiecznych, odpadów kuchennych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego przekazane zostały do specjalistycznych instalacji prowadzonych przez podmioty inne niż wskazane wyżej - odpadów tych nie dotyczy jednak obowiązek zagospodarowania w regionie, w którym zostały wytworzone.

Zgodnie z umową zawartą w dniu 31.12.2015 r., Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o. z siedzibą w Toruniu (dalej spółka MPO) w latach 2016-2017 realizowało usługę odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie Gminy Miasta Toruń. Podmiot ten w ramach zapisów powyższej umowy zobowiązany był do przekazywania w 2017 roku części strumienia odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w ilości 17.500 Mg bezpośrednio do Stacji Przetadunkowej ZTPOK przy ul. Kociewskiej 40-44 w Toruniu, pozostałe odebrane odpady komunalne przekazane były do ZUOK przy ul. Kociewskiej 37-53 w Toruniu.

Na podstawie zawartej w dniu 04.01.2016 r. ze spółką MPO umowy o świadczenie usług publicznych podmiot ten jest zobowiązany do poddania odzyskowi i unieszkodliwieniu odebranych z terenu miasta odpadów komunalnych we własnej instalacji RIPOK oraz w instalacji ZTPOK, a wynagrodzenie z tytułu realizacji tego obowiązku wypłacane jest przez gminę w postaci rekompensaty.

Łącznie, jako efekt realizacji porozumienia międzygminnego zawartego w dniu 29.10.2009 r. z miastem Bydgoszcz, do instalacji ZTPOK przekazano w roku 2017 50.390 Mg odpadów, w tym 35.005 Mg pochodziło ze strumienia odpadów odebranych od mieszkańców miasta.

Moce przerobowe obydwu tych instalacji są wystarczające dla zapewnienia możliwości zagospodarowania wytwarzanych przez mieszkańców miasta odpadów komunalnych.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

W dniu 29.10.2015 r. Rada Miasta Torunia podjęła uchwałę nr 178/15, na mocy której spółce MPO zostało powierzone wykonywanie części zadań własnych Gminy Miasta Toruń z zakresu prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, obejmujących:

- 1) zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
- 2) poddawanie odzyskowi i unieszkodliwieniu odpadów komunalnych we własnej instalacji RIPOK lub w instalacjach będących własnością innych podmiotów.

Zgodnie z zawartą w dniu 04.01.2016 r. ze spółką MPO umową o świadczenie usług publicznych podmiot ten jest zobowiązany do dnia 31.12.2025 r. do m.in. utrzymywania w ruchu instalacji ZUOK, jej modernizowania i rozbudowy w zależności od potrzeb. Realizacja tego zadania wymaga uzyskania akceptacji Gminy oraz wiąże się z koniecznością ubiegania się przez prowadzącego instalację o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych.

Zasadniczym wyzwaniem stojącym przed samorządami jest osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów selektywnie zebranych (odpadów „surowcowych” oraz budowlanych i rozbiórkowych), a także ograniczenia do ilości wymaganej ustawowo masy odpadów biodegradowalnych przekazanych do składowania.

Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł 0,00 % (0,33% w roku 2016), natomiast dopuszczalny poziom dla roku 2017 wyniósł - 45%).

Poniżej przedstawiono osiągnięte przez Gminę Miasta Toruń w latach 2012-2017 r. poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego odzysku odpadów o właściwościach surowców wtórnych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	10%	12%	14%	16%	18%	20%	30%	40%	50%
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych wyżej frakcji	19,20 %	17,71%	19,87%	22,25%	18,57%	37,44%	-	-	-
Wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów budowlanych i rozbiórkowych	30%	36%	38%	40%	42%	45%	50%	60%	70%
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych wyżej frakcji	98,3 %	77,33%	81,6 %	86,81%	88,41%	88,92%	-	-	-

Uzyskany w roku sprawozdawczym poziom recyklingu „odpadów surowcowych” jest zdecydowanie wyższy niż w latach ubiegłych. Przyczyną tego jest uwzględnienie po raz pierwszy w gminnej statystyce dotyczącej gospodarowania odpadami komunalnymi odpadów pochodzących z punktu skupu odpadów oraz zebranych przez placówki oświatowe.

Gmina nadal powinna podejmować ciągłe działania w celu zwiększenia masy pozyskiwanego „u źródła” strumienia odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz w celu poprawy czystości (zmniejszenia ilości zanieczyszczeń) pozyskanych surowców. Działania te polegać powinny przede wszystkim na intensywnej rozbudowie systemu zbierania odpadów o właściwościach surowców wtórnych oraz dalszym prowadzeniu wśród mieszkańców gminy działań informacyjno-edukacyjnych propagujących prawidłowe zasady selektywnego zbierania odpadów.

Wskazać należy, że w związku z wejściem w życie od 01.07.2017 r. przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29.12.2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. z 2017 r., poz. 19) sukcesywnym zmianom ulegał będzie system zbierania odpadów na nieruchomościach. Konieczne będzie tu do 30.06.2022 r. doposażenie punktów wywozowych w zabudowie wielorodzinnej w dodatkowe pojemniki do zbiórki papieru i odpadów biodegradowalnych (obecnie nie wszystkie punkty wywozowe wyposażone są w odrębne pojemniki do zbiórki tych odpadów) przy jednoczesnej rezygnacji z łącznego zbierania odpadów tworzyw sztucznych, metali oraz papieru jako „odpadów suchych”.

Niezależnie od powyższych działań zwiększenie ilości przekazanych do recyklingu odpadów umożliwi także modernizacja i rozbudowa istniejącej linii do sortowania odpadów w ZUOK, mająca na celu poprawę efektywności sortowania. Zadanie takie zamierza zrealizować spółka MPO - planowane jest m.in. zainstalowanie separatorów balistycznych i optycznych, co zwiększy ilość i jakość odzyskiwanych surowców ze strumienia odpadów. Ponadto podmiot ten zamierza m.in. zwiększyć efektywność kompostowni odpadów zielonych i biodegradowalnych poprzez wymianę urządzeń (ładowarka kołowa, homogenizator i/lub przetrucarka do kompostu, rozdrabniarka do drewna, mobilne sito bębnowe), zmodernizować część biologiczną instalacji MBP w zakresie wyposażenia w system odsysania i oczyszczania gazów poprocesowych, doposażyć ZUOK w nową instalację do mycia i dezynfekcji kół pojazdów.

Powyższy projekt został zgłoszony do planu inwestycyjnego, będącego załącznikiem do WPGO 2016. Całkowity koszt zadania szacowany jest na 10 670 000 zł, termin realizacji tego przedsięwzięcia uzależniony jest od uzyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych (POiŚ).

Funkcjonujące na terenie gminy 2 Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) – w lewobrzeżnej części miasta (przy ul. Dwernickiego) oraz w prawobrzeżnej części (przy ul. Kociewskiej) zaspakajają potrzeby w zakresie możliwości bezpośredniego przekazania odpadów jednostce wywozowej, nie stwierdza się potrzeby uruchomienia dodatkowego punktu.

3. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

Źródłem finansowania systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych są opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wnoszone przez mieszkańców miasta. Zgodnie z obowiązującą uchwałą Rady Miasta Torunia nr 302/16 z dnia 12.05.2016 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty (Dziennik Urzędowy Woj. Kujawsko-Pomorskiego z 2016 r., poz. 1737), wysokość tej opłaty uzależniona jest od ilości osób w gospodarstwie domowym, rodzaju zabudowy oraz prowadzenia bądź nie selektywnego zbierania odpadów. Stawki opłaty za odbiór odpadów pozostają w niezmienionej wysokości od kwietnia 2014 r.

Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych w roku 2017 wynikają z zawartych ze spółką MPO umów:

- koszt odbioru odpadów zgodnie z zawartą w 31.12.2015 r. umową nr WGK.GO.1.2015/O 5/2013 wynosi rocznie 6.978 867,96 zł.
- koszt zagospodarowania odpadów dostarczonych do ZUOK zgodnie z zawartą w dniu 04.01.2016 r. umową o świadczenie usług publicznych ustalony jest na podstawie rozliczenia rocznego rekompensaty, w roku 2017 z tego tytułu wypłacono spółce 8.024.149,63 zł,
- koszt zagospodarowania odpadów przekazanych bezpośrednio do ZTPOK – 3.496.803,71 zł.

4. Liczba mieszkańców

Według danych UMT na dzień 31 grudnia 2017 r. teren miasta zamieszkiwało 191.697 mieszkańców. Deklaracje o wysokości opłaty za odbiór odpadów (stan na dzień 31.12.2017 r.) zostały złożone w imieniu 179 583 osób - zauważalna dysproporcja między danymi meldunkowymi a ilością mieszkańców zgłoszoną do systemu występuje we wszystkich gminach, w których wysokość opłaty uzależniona jest od liczby osób zamieszkujących nieruchomość.

5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12.

Obowiązek zawarcia indywidualnej umowy na odbiór odpadów komunalnych dotyczy tzw. nieruchomości niezamieszkałych i jest konsekwencją nieobjęcia tych nieruchomości gminnym systemem odbioru odpadów.

Do Urzędu Miasta Torunia nie wpłynęły zgłoszenia ze strony Straży Miejskiej wskazujące nieruchomości, których właściciele nie zawarli przedmiotowych umów, a w stosunku do których

gmina na podstawie przepisu art. 6 ust.6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach winna zorganizować odbieranie odpadów.

6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

Poniżej, na podstawie sprawozdań przedkładanych przez przedsiębiorców odbierających odpady i prowadzących punkty PSZOK, przedstawiono ilości odpadów komunalnych odebranych w roku 2017 z terenu gminy (z uwzględnieniem odpadów zebranych w PSZOK).

Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Ilość odebranych odpadów w Mg
15 01 01	Opakowania z papieru itektury	1,130
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	701,450
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	1 752,230
15 01 07	Opakowania ze szkła	2 460,350
16 01 03	Zużyte opony	21,930
16 02 16	Elementy usunięte z zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych	0,109
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	1 573,630
17 01 02	Gruz ceglany	843,890
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	15,990
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 19 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	1 214,190
20 01 01	Papier i tektura	718,270
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	5 573,411
20 01 21	Lampy fluorescencyjne	0,323
20 01 23	Urządzenia zawierające freon	6,460
20 01 27	Farby, tusze, farby drukarskie	7,056
20 01 31	Leki cytostaticzne i cytostatyczne	7,236
20 01 33	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie mi akumulatory zawierające te baterie	0,543
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 121 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	41,020
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	26,625
20 01 40	Metale	3,390
20 01 99	Inne niewymienione odpady zbierane selektywnie	4 926,470
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	892,400
20 02 03	Odpady nie ulegające biodegradacji	1 069,720
20 03 01	Niesegregowane odpady komunalne	57 610,070
20 03 02	Odpady z targowisk	683,870
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	15,910
20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	10,290
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	1 733,660
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych grupach	1 768,210

Na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest oczekiwana tendencja wzrostu ilości odebranych „odpadów surowcowych” (łącznie odpadów papieru, tworzyw sztucznych, opakowań

wielomateriałowych, metali i szkła odebrano w 2013 r– 6.536 Mg, w roku 2014 – 8.038 Mg, w roku 2015 – 9.018 Mg, w roku 2016 9.844 Mg, a w roku 2017 10.563 Mg).

7. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych odebrana w analizowanym roku z terenu gminy wyniosła 57.610,070 Mg (w roku 2016 – 57.403,380), z tego z nieruchomości zamieszkałych pochodziło 40.122,710 Mg odpadów (w roku 2016 -40.346,100 Mg). Odebrane odpady podane zostały mechaniczno-biologicznemu przetworzeniu w instalacji ZUOK, pozostałości po tym procesie nie były składowane. Po procesie przetworzenia selektywnie zbieranych odpadów do składowania skierowano natomiast jedynie 69,980 Mg odpadów o kodzie 19 12 12 spełniających warunki dopuszczające do ich zagospodarowania w procesie składowania.

Część odebranego strumienia odpadów zmieszanych, o masie 17.503,340 Mg, została bezpośrednio, bez poddania biologiczno-mechanicznemu przetwarzaniu, przekazana do termicznego przekształcenia w ZTPOK.

Ilość odpadów zielonych (kod 20 02 01) odebranych w roku 2017 wyniosła 892,400 Mg (w roku poprzednim 900,370 Mg), z tego 450,590 Mg dostarczonych zostało przez mieszkańców bezpośrednio do punktów PSZOK. Odpady te zagospodarowane zostały w procesie kompostowania w ZUOK-u.

8. Podsumowanie

Przeprowadzona analiza systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Toruń w roku 2017 pozwala na stwierdzenie, iż system ten funkcjonuje w sposób prawidłowy.

W analizowanym roku gmina osiągnęła wymagane przepisami ustawy poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów selektywnie zebranych (odpadów „surowcowych” oraz budowlanych i rozbiórkowych) a także ograniczyła do zera masę odpadów biodegradowalnych przekazanych do składowania. W latach następnych szczególny nacisk winien być położony na rozbudowę systemu zbierania i segregowania odpadów „surowcowych”.

Moce przerobowe Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Toruniu oraz Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy są wystarczające dla zapewnienia przetworzenia strumienia odpadów z terenu gminy w latach następnych, przy czym instalacja ZUOK wymaga pilnej modernizacji w celu zwiększenia ilości odzyskiwanych odpadów surowcowych w procesie mechanicznego przetwarzania.